

การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

Administration of Child Development Center under the Local Government
Organization, Hang Dong District, Chiang Mai Province.

ณัฐนันท์ พันธรัรักษา^{1*}, ธีระภัทร ประสมสุข², เสกชัย ชมภูณูช³, จันทรรฉาย ยมสูงเนิน⁴
Nuttanit Phanthuraksa^{1*}, Teerapat Prasomsuk², Sekchai Chomphunuch³,
Junchai Yomsoongnern⁴

คณะสังคมศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่
North-chiang mai university

* Corresponding Author noi.nuttanit@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหาร และเพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ประชากร ได้แก่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2566 ประกอบด้วย ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 12 คน และ ครู/ผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 75 คน รวมทั้งหมด 87 คน และ ครูผู้ดูแลเด็กที่มีประสบการณ์ในการบริหารจัดการศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี ในการสัมภาษณ์ ล็อกแบบเจาะจง จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติในระดับมาก คือ ด้านหลักสูตร อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ ด้านการวัดผล และประเมินผล และด้านสื่อและนวัตกรรมการจัดประสบการณ์ ส่วนด้านการจัดประสบการณ์/การจัดกิจกรรมประจำวัน อยู่ในระดับน้อย แนวทางพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คือ ควรเพิ่มการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ครูผู้ดูแลเด็กควรเขียนแผนการจัดประสบการณ์และผลิตสื่อและนวัตกรรมการจัดประสบการณ์โดยยึดหลักสูตรของสถานศึกษาเป็นหลัก การวัดและประเมินผลควรกำหนดรูปแบบ/เกณฑ์การประเมินที่เน้นการประเมินตามสภาพจริง ควรใช้การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจติดตามประเมินผล และการนำผลไปปรับปรุงพัฒนา (PDCA) ในกระบวนการความพร้อมของสถานศึกษา

คำสำคัญ : 1. การบริหาร; 2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก; 3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ABSTRACT

This article aimed to study the administrative conditions and to develop guidelines for the administration of the child development center under the local government organization

in Hang Dong District, Chiang Mai Province. The population included people involved in the education management of the child development center under the local government organization in Hang Dong District, Chiang Mai Province in the academic year 2023 consisted of 12 local government administrators in Hang Dong District, Chiang Mai Province, and 75 teachers/caregivers of the child development center under the local government organization in Hang Dong District, Chiang Mai Province, a total of 87 people, and 5 child care teachers with at least 5 years of experience in education management in an interview. The research tools were questionnaires and interviews. The statistics used in data analysis included the mean, percentage, standard deviation, and content analysis.

The results showed that the overall administration of the Child Development Center under the local government organization in Hang Dong, Chiang Mai, was at a moderate level. On a side-by-side basis, there was a high level of practice. The curriculum was at a moderate level, including the writing of experience plans, measurement and evaluation, and media and innovation in experience hosting. The organization of daily activities was at a low level. Guidelines for the development of school curriculum management of child development centers was that they should increase participation in the school curriculum preparation process. Child care teachers should write an experience plan and produce media and experience innovation based on the school curriculum. Measurement and evaluation should have criteria that emphasize the authentic assessment. The planning, implementation of the plan, monitoring, evaluation should be used to improve outcomes (PDCA) in the school readiness process.

Keywords: 1. administration; 2. child development center; 3. local government organization

บทนำ

ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 250 วรรคห้า ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา และตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 4) พุทธศักราช 2562 ได้บัญญัติกำหนดบทบาทและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษาตามมาตราที่ 41 ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น ประกอบกับพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2549 มาตรา 16 (9) ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองด้านการจัดการศึกษา

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 12 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานที่ได้รับภารกิจถ่ายโอนการจัดการศึกษาระดับอนุบาล 2 – 5 ปี จากกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ (ปัจจุบันอยู่ในสังกัดกระทรวงวัฒนธรรม) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) และที่จัดตั้งเอง มีจำนวนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งสิ้น 15 แห่ง พบว่ายังมีปัญหาหลายประการ เช่น ไม่มีความพร้อมด้านบุคลากร งบประมาณ และ ข้อจำกัดอื่นๆ ในด้านการบริหารจัดการด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการ ด้านกิจกรรมตามหลักสูตร ด้าน

การมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน ซึ่งไม่ได้คุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งส่งผลกระทบต่อพัฒนาการของเด็ก และมีแนวโน้มจะมีพัฒนาการที่ลดลง

จากสภาพการณ์กล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาในฐานะที่เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ การวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการบริหารงานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร เพื่อนำผลการศึกษา ตลอดถึงศึกษาข้อเสนอแนะวิธีการพัฒนาการบริหาร ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้มีคุณภาพตาม มาตรฐานการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และเอื้อต่อการรองรับการประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอก ต่อไป

บทความวิจัยนี้จึงนำเสนอสภาพการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ และแนวทางการพัฒนาการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวิธีการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2566 ประกอบด้วย ผู้บริหาร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 12 คน และครู/ผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 75 คน รวมทั้งหมด 87 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงจากผู้ที่มีประสบการณ์ในการบริหารจัดการศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี คือ ครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ หรือผู้แทนจำนวน 5 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

2.1 แบบสอบถามการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง ประสบการณ์การปฏิบัติงานในตำแหน่งและระดับการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมีตัวเลือก (Check list) ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ตามมาตรฐานที่ 4 ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด มีข้อคำถามจำนวน 5 ด้าน ดังนี้ ด้านที่ 1 ด้านหลักสูตร ด้านที่ 2 ด้านการจัดประสบการณ์/การจัดกิจกรรมประจำวัน ด้านที่ 3 ด้านการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ ด้านที่ 4 ด้านสื่อและ

นวัตกรรมการจัดประสบการณ์ และด้านที่ 5 ด้านการวัดผลและประเมินผล การหาคุณภาพของแบบสอบถาม ด้านความตรง (validity) ของแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมานำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา พิจารณา และให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสม ของภาษาที่ใช้ (Wording) แล้วนำไปหาค่าใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) ได้ค่าความตรงอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 ด้านความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นและที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทำการทดลองใช้ (Try out) กับ กลุ่มประชากรที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง ณ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลป่าป้อง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 20 ชุด มาทดสอบความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.898

2.2 การสัมภาษณ์ เครื่องมือที่ใช้เป็นประเด็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับวิธีการพัฒนาการบริหารจัดการงานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้ที่มีประสบการณ์ในการบริหารจัดการศึกษา ไม่น้อยกว่า 5 ปี คือ ครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ หรือผู้แทน จำนวน 5 คน ประเด็นคำถามวิธีการพัฒนาการบริหารจัดการงานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ใน 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์/การจัดกิจกรรมประจำวัน ด้านการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ ด้านสื่อและนวัตกรรมการจัดประสบการณ์ และด้านการวัดผลและประเมินผล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1) ขอนหนังสือจากสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะสังคมศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ ถึง นายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2) ผู้วิจัยเตรียมแบบสอบถามให้พร้อมและอำนวยความสะดวกให้กับกลุ่มตัวอย่างในการให้ข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูล

3) ผู้วิจัยจะติดตามและเช็คข้อมูล การตอบแบบสอบถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลครบตามจำนวนประชากรที่กำหนดไว้

4) ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม นำข้อมูลจัดลงรหัสเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

5) นำประเด็นคำถามแบบสอบถามปลายเปิด ในตอนที่ 3 มารวบรวมเพื่อวิเคราะห์เนื้อหา นำเสนอด้วยวิธีการเชิงพรรณนา

6) การการสัมภาษณ์ เครื่องมือที่ใช้เป็นประเด็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับวิธีการพัฒนาการบริหารจัดการงานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ และให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบประเด็นคำถามเพื่อความความถูกต้อง ครบถ้วน และตรงประเด็น จากนั้นดำเนินการนัดหมายและดำเนินการสัมภาษณ์กับกลุ่มเป้าหมาย โดยเริ่มจากการแนะนำตนเอง และทีมงานในการสัมภาษณ์ อธิบายถึงจุดมุ่งหมายในการทำสัมภาษณ์ และวัตถุประสงค์ของการศึกษา จากนั้นให้ผู้ถูกสัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นตามประเด็นต่าง ๆ ที่ละด้าน โดยดำเนินการสรุปในแต่ละประเด็นและให้ผู้เข้าร่วมสัมภาษณ์รับรองผลการสัมภาษณ์ ผลจากการแสดงความคิดเห็นในการสัมภาษณ์นำมาทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อสรุปเป็นข้อเสนอแนะวิธีการพัฒนาการบริหารจัดการงานด้านวิชาการและกิจกรรมตาม

หลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ จากนั้นนำไปให้ผู้ชำนาญการด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้โดยการประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ดังนี้

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าร้อยละ นำเสนอเป็นรูปตารางประกอบคำบรรยาย

1.1 นำแบบสอบถาม ที่ได้รับกลับคืนมาตรวจความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

1.2 นำแบบสอบถาม ที่มีข้อมูลสมบูรณ์มาจัดระเบียบข้อมูลรหัส

2) ข้อมูลสภาพปัญหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) โดยรวบรวมและรายด้าน เสนอรูปแบบตารางนำผลการวิเคราะห์ทางสถิติมาแปลผลข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ

ผลการวิจัย

การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติในระดับมาก คือ ด้านหลักสูตร อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านสื่อ และนวัตกรรมการจัดประสบการณ์ ส่วนด้านการจัดประสบการณ์/การจัดกิจกรรมประจำวัน อยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละด้าน พบว่า

ด้านหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการปฏิบัติในระดับมากที่สุดคือ ผู้บริหารนำผลการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ไปปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้แก่ผู้ปกครอง ชุมชน ครูและบุคลากรทางการศึกษาทราบ นอกนั้นมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง คือ ผู้บริหารมีการวางแผนพัฒนาหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีกระบวนการในการประเมิน และตรวจสอบหลักสูตรสถานศึกษาก่อนนำไปใช้ และมีการดำเนินการตามวางแผนพัฒนาหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ด้านการจัดประสบการณ์/การจัดกิจกรรมประจำวัน โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง คือ ผู้บริหารบูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการอบรมเลี้ยงดูตามวิถีชีวิตประจำวันและการเล่นของเด็กตามธรรมชาติที่เหมาะสมกับวัย ผู้บริหารประเมิน ตรวจสอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สำหรับเด็กในแต่ละช่วงวัย และผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจในหลักการการจัดกิจกรรมประจำวัน สำหรับเด็กในแต่ละช่วงวัย นอกนั้นมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คือ ผู้บริหารมีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็ก มีการดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สามารถพัฒนาเด็กให้มีพัฒนาการครบทั้ง 4 ด้าน และมีการวางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กในแต่ละช่วงวัย

ด้านการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง คือ ผู้บริหารจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก มีการวางแผนการเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษา มีการประเมินผล ตรวจสอบการดำเนินการตามแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ มีการนำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ไปใช้จริงในการจัดกิจกรรม มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และมีการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับธรรมชาติของเด็กปฐมวัยที่รับผิดชอบ

ด้านสื่อและนวัตกรรมการจัดประสบการณ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง คือ ผู้บริหารนำผลการประเมินการใช้สื่อมาปรับปรุง พัฒนาในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และมีการวางแผนด้านสื่อและนวัตกรรมการจัดประสบการณ์ นอกนั้นมีการปฏิบัติอยู่

ในระดับน้อย คือ ผู้บริหารดำเนินการตามแผนด้านสื่อและนวัตกรรมการจัดประสบการณ์ มีการประเมินตรวจสอบการใช้สื่อและนวัตกรรมการจัดประสบการณ์ และมีการใช้สื่อที่เป็นของจริง สื่อธรรมชาติ และสื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น พัฒนาเด็กในด้านต่าง ๆ

ด้านการวัดผลและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือ ผู้บริหารมีการประเมินผล ตรวจสอบการวัดผลและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสมกับเด็ก นอกจากนี้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง คือ ผู้บริหารใช้เครื่องมือที่เหมาะสมในการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของเด็ก มีการวางแผนด้านการวัดผลและประเมินผล มีการดำเนินการตามแผนด้านการวัดผลและประเมินผล มีการประเมินผล ตรวจสอบการวัดผลและประเมินผลอย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ และมีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาการวัดผลและประเมินผล

แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการงานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ สรุปได้ดังนี้

ด้านหลักสูตร พบว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องมีการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาทั้งก่อนและหลังใช้ เพื่อตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรสถานศึกษา และนำมาพัฒนาปรับปรุงให้หลักสูตรสถานศึกษามีความสอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาของท้องถิ่น เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพภายใต้บริบทที่ตนเองอาศัยอยู่ โดยควรมีการกำหนดขั้นตอนและกระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่ชัดเจน

ด้านการจัดประสบการณ์/การจัดกิจกรรมประจำวัน พบว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการจัดกิจกรรมประจำวันควรมีการเสริมในด้านการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน เพื่อเป็นพื้นฐานในการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารตามนโยบายการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยจัดตามความสนใจของเด็ก โดยคำนึงถึงช่วงอายุ เพื่อให้เด็กสามารถพัฒนาได้เต็มศักยภาพ และเน้นให้เด็กได้ช่วยเหลือตนเองตามวัย ส่งเสริมทักษะชีวิต การแก้ปัญหา และการคิดวิเคราะห์

ด้านการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ พบว่า ครูผู้ดูแลเด็กต้องเขียนแผนการจัดประสบการณ์โดยยึดหลักสูตรสถานศึกษาเป็นหลัก เพื่อให้สามารถวางแผนกิจกรรมที่ตอบสนองต่อความต้องการของเด็ก สามารถพัฒนาเด็กได้เต็มศักยภาพ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและช่วงอายุของเด็ก และควรนำแผนการจัดประสบการณ์ที่ได้เขียนไว้มาจัดกิจกรรมการเรียนรู้และสอดคล้องกับกิจกรรมประจำวันของเด็ก

ด้านสื่อและนวัตกรรมการจัดประสบการณ์ พบว่า ครูผู้ดูแลเด็กควรผลิตสื่อตามแผนการจัดประสบการณ์ที่ได้วางไว้และใช้สื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อกระตุ้นความสนใจของเด็ก ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น และนำสื่อเทคโนโลยีมาใช้เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงช่วงอายุที่เหมาะสม สำหรับการเลือกสื่อควรพิจารณาถึงความปลอดภัย และวัสดุที่ควรมีการรับรองมาตรฐานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การวัดผลและประเมินผล พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรนำผลประเมินเด็กมาพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ ครูผู้ดูแลเด็กควรมีวิธีการหรือเครื่องมือการวัดผลที่หลากหลายและนำมาใช้อย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ โดยการออกแบบเครื่องมือให้สามารถวัดผลได้อย่างเที่ยงตรง และวิธีการการวัดผลและประเมินผลควรเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติที่จัดให้เด็กในแต่ละวัน เพื่อให้ได้ผลการประเมินที่ถูกต้องตรงตามความเป็นจริง สามารถวัดผลประเมินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรฐานที่ 4 การ

บริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรทั้ง 5 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือ ด้านหลักสูตร ส่วนด้านการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านสื่อและนวัตกรรมการจัดประสบการณ์ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการจัดประสบการณ์/การจัดกิจกรรมประจำวัน อยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ

ด้านหลักสูตร พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับการปฏิบัติมากที่สุด คือ ผู้บริหารนำผลการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ไปปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้แก่ผู้ปกครอง ชุมชน ครูและบุคลากรทางการศึกษาทราบ และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง คือ ผู้บริหารมีการวางแผนพัฒนาหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีกระบวนการในการประเมิน และตรวจสอบหลักสูตรสถานศึกษา ก่อนนำไปใช้ และมีการดำเนินการวางแผนพัฒนาหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามีกระบวนการการประเมินหลักสูตรทั้งก่อนนำไปใช้และหลังจากใช้หลักสูตรสถานศึกษาทำให้หลักสูตรสถานศึกษาที่จัดทำขึ้นมีความเหมาะสม สามารถพัฒนาเด็กได้เต็มศักยภาพภายใต้บริบทที่ตนเองอาศัยอยู่จริงหรือไม่ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พรพรรณนิภา สายหยุด (2558) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลเมืองแม่โจ้ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า แนวทางเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน ควรมีการจัดหลักสูตรที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา และนโยบายของชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้เด็กมีจิตสำนึกในชุมชนท้องถิ่นของตนเองเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต และยังเป็นไปตามการศึกษาของ พรพรรณ อิศราเวช (2560) ที่ได้ศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนอนุบาลตามแนวคิดสะเต็มศึกษา : กรณีศึกษาจังหวัดนนทบุรี พบว่า การนำหลักสูตรไปใช้ ผู้ที่ใช้หลักสูตร ต้องนำหลักสูตรไปใช้อย่างเป็นลำดับขั้นต่อเนื่อง และสอดคล้องสัมพันธ์กัน ตลอดจนต้องศึกษาทำความเข้าใจในตัวหลักสูตรอย่างชัดเจน จึงจะทำให้การใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการศึกษาของเกตุทอง เนียมผ่อง (2558) ที่ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม การพัฒนาหลักสูตรพิจารณาจากวัย และประสบการณ์ของเด็ก โดยเป็นหลักสูตรที่เน้นการพัฒนาเด็กทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา และลักษณะนิสัย โดยอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์เดิมที่เด็กมาอยู่และประสบการณ์ใหม่ที่เด็กจะได้รับซึ่งต้องเป็นหลักสูตรที่ให้โอกาสทั้งเด็กปกติ เด็กด้อยโอกาสและเด็กพิเศษ

ด้านการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือ ผู้บริหารจัดการประสบการณ์การเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก มีการวางแผนการเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษามีการประเมินผล ตรวจสอบการดำเนินการตามแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ มีการนำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ไปใช้จริงในการจัดกิจกรรม มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และมีการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับธรรมชาติของเด็กปฐมวัยที่รับผิดชอบ เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจาก ผู้บริหารยึดหลักสูตรสถานศึกษาเป็นหลักในการเขียนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ในแผนการจัดประสบการณ์ โดยคำนึงถึงช่วงวัยของเด็ก ความแตกต่างระหว่างบุคคล และสามารถตอบสนองธรรมชาติของเด็กตามช่วงวัย มีการนำแผนการจัดประสบการณ์ที่เขียนไว้มาใช้จัดกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย (2553 40 – 42) ได้กำหนดมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ ว่าในระดับเด็กเล็กนั้น ไม่สอนเป็นรายวิชา แต่จัดในรูปแบบกิจกรรมบูรณาการให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่น ดังนั้น การจัดประสบการณ์ให้เด็กได้พัฒนาครบทุกด้าน บรรลุจุดหมายตามหลักสูตรนั้น ผู้สอน

จำเป็นต้องวางแผนการจัดประสบการณ์และรู้หลักการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการศึกษาของ ธนวรรณ ทองอ่อน (2561) ที่ได้ศึกษารูปแบบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลตำบล พบว่า การปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้องมีการจัดหลักสูตรที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงและปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน ต้องมีการวางแผน แนวทางการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และมีการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่น มีการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพของเด็กแต่ละคน มีการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและวิถีชีวิตของผู้เรียนตามบริบทชุมชน มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและตอบสนองความสามารถพิเศษและความถนัดของผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ อีกทั้งมีการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดี ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรม

ด้านการวัดผลและประเมินผล พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือ ผู้บริหารมีการประเมินผล ตรวจสอบการวัดผลและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสมกับเด็ก มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง คือ ผู้บริหารใช้เครื่องมือที่เหมาะสมในการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของเด็ก มีการวางแผนด้านการวัดผลและประเมินผล มีการดำเนินการตามแผนด้านการวัดผลและประเมินผล มีการประเมินผลตรวจสอบการวัดผลและประเมินผลอย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ และมีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาการวัดผลและประเมินผล เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจาก การประเมินผลได้มีการนำวิธีการหรือเครื่องมือการวัดผลที่หลากหลายมาใช้อย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ จึงทำให้การประเมินผลเด็กมีหลักฐานการประเมินที่เชื่อถือได้ ดังที่กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย (2553 : 43) ได้กำหนดมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการวัดผลประเมินผล ให้ครอบคลุมถึงการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการประเมินผล ส่งเสริมความสามารถให้ประเมินผลอย่างถูกต้อง จัดให้มีการวัดและประเมินผลที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ปรับปรุงการสร้างเครื่องมือวัดผลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และคอยดูแล ควบคุมการดำเนินการวัดผลและประเมินผลเป็นระยะ ๆ และยังคงสอดคล้องกับการศึกษาของ เกศทอง เนียมผอย (2558) ที่ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ครูผู้ดูแลเด็กควรสังเกตและประเมินทั้งการสอนของตนเอง และพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็ก ว่าได้บรรลุตามจุดประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ ผลที่ได้จากการสังเกตสามารถบอกได้ว่าเด็กเกิดการเรียนรู้และมีความก้าวหน้าเพียงใด ซึ่งจะช่วยให้ครูผู้ดูแลเด็กในเรื่องการวางแผนการจัดกิจกรรม ชี้ให้เห็นพัฒนาการของเด็กเป็นรายบุคคล ความต้องการพิเศษของเด็กแต่ละคน และยังใช้ในการประเมินประสิทธิภาพการจัดการศึกษา

ด้านสื่อและนวัตกรรมการจัดประสบการณ์ พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่ที่ยังมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คือ ผู้บริหารดำเนินการตามแผนด้านสื่อและนวัตกรรมการจัดประสบการณ์ มีการประเมินตรวจสอบการใช้สื่อและนวัตกรรมการจัดประสบการณ์ และมีการใช้สื่อที่เป็นของจริง สื่อธรรมชาติ และสื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น พัฒนาเด็กในด้านต่าง ๆ เหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก ผู้บริหารอาจยังไม่ให้ความสำคัญกับการดำเนินการตามแผนใช้สื่อในกิจกรรมการเรียนการสอน การผลิตสื่อตามแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ยังไม่ครบตามแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้วางไว้ ดังที่กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย (2553 : 42) ได้กำหนดมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านสื่อและนวัตกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ได้กำหนดไว้ว่า สื่อเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดเรื่องราวเนื้อหาจากผู้ส่งไปยังผู้รับในการเรียนการสอน สื่อเป็นตัวกลางนำความรู้จากผู้สอนสู่เด็ก ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่วางไว้ ช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง ทำให้สิ่งที่เป็นนามธรรมเข้าใจยาก

กลายเป็นรูปธรรมที่เด็กเข้าใจได้ง่าย เรียนรู้ได้ง่าย รวดเร็ว เพลิดเพลิน เกิดการเรียนรู้และการค้นพบด้วยตนเอง สอดคล้องกับการศึกษาของ กมลรัตน์ คนองเดช และคณะ (2563) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ผลการจัดประสบการณ์โดยใช้สื่อและของเล่นที่มีต่อทักษะ EF ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู เขตพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ พบว่า สื่อและของเล่นทำให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน อีกทั้งสื่อและของเล่นเป็นตัวกลางหรือตัวช่วยในการถ่ายทอดความรู้ผ่านการเล่น เพราะการเรียนรู้ที่ผ่านการเล่นทำให้เกิดความสุข ทำให้เกิดทัศนคติที่ดี ต่อการเรียนรู้ ส่งผลให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการที่ดี เกิดทักษะความคิด คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น อยู่กับคนอื่นเป็น และมีความสุข ซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักของการพัฒนาทักษะทางสมองเพื่อจัดการชีวิตให้สำเร็จ หรือทักษะ EF นั้นเอง และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ สุขาดา หวังสิทธิเดช (2562) ที่ได้ทำการศึกษาค้นคว้าพัฒนาการปฐมวัยด้วยการผลิตสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า สื่อนิทานส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สร้างความรู้ด้วยตนเอง ใฝ่เรียนรู้ นิทานสามารถเรียกความสนใจ ชื่นชอบจากผู้เรียนได้ สื่อนิทานใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย แสดงว่า สื่อมีความสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างมากสำหรับผู้เรียน สื่อการเรียนรู้คือสิ่งที่เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ทักษะทัศนคติและค่านิยมไปสู่ผู้เรียนและทำให้การเรียนรู้นั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

ด้านการจัดประสบการณ์/การจัดกิจกรรมประจำวัน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ซึ่งการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ผู้บริหารมีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็ก มีการดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สามารถพัฒนาเด็กให้มีพัฒนาการครบทั้ง 4 ด้าน และมีการวางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กในแต่ละช่วงวัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารอาจยังไม่ให้ความสำคัญในการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และอาจยังไม่ได้วางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กแต่ละช่วงวัย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ลภัสดา นราพงษ์ (2560) ได้ทำการศึกษานโยบายพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ พบว่า นโยบายพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ มีแนวทางการพัฒนา 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร และด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ซึ่งทั้ง 5 ด้าน เน้นการเตรียมความพร้อมให้เด็กได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม สติปัญญา และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยบูรณาการผ่านการเล่น ทำกิจกรรมการเรียนรู้ 6 กิจกรรมหลัก (ในแต่ละวัน) เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม สติปัญญา และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับการศึกษาของ เกศทอง เนียมผอย (2558) ที่ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า การจัดการกิจกรรมที่เสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งครูผู้ดูแลเด็กต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้บอกความรู้ หรือสั่งให้เด็กทำมาเป็นอำนวยความสะดวก โดยที่ครูผู้ดูแลเด็กจะต้องยอมรับและเห็นคุณค่า รู้จักและเข้าใจเด็กแต่ละคนที่ตนเองรับผิดชอบ เพื่อจะได้วางแผนสร้างสภาพแวดล้อมและกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ครูผู้ดูแลเด็กจะต้องรู้จักพัฒนาตนเอง ปรับปรุงการใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับเด็ก

แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการงานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อภิปรายผลได้ ดังนี้

ด้านหลักสูตร พบว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องมีการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาทั้งก่อน และหลังใช้ เพื่อตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรสถานศึกษา และนำมาพัฒนาปรับปรุงให้หลักสูตรสถานศึกษามีความสอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาของท้องถิ่น เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพภายใต้บริบทที่

ตนเองอาศัยอยู่ โดยควรมีการกำหนดขั้นตอนและ กระบวนการการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ รัตน์ธัญภัทร พิสุทธิธยากร (2557) ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านแม่สา อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การจัดทำหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการฝึกอบรมเพื่อสร้างความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดให้บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเข้ารับการอบรมการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย เพื่อให้มีความรู้ความสามารถเรื่องการใช้ หลักสูตร สอดคล้องกับการศึกษาของ ธนวรรณ ทองอ่อน (2561) ที่ได้ศึกษารูปแบบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลตำบล พบว่า การปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้องมีการจัดหลักสูตรที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงและปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน สอดคล้องกับการศึกษาของ ธนกร นิโรธร (2559) ที่ได้ทำการศึกษาการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยสู่ประชาคมอาเซียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ควรมีการประชุมวางแผนการดำเนินงานการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยบูรณาการเกี่ยวกับอาเซียน กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ มีปฏิทินการนิเทศติดตามการทำงาน และกำกับติดตามการทำงานจากผู้บริหารสถานศึกษา และยังสอดคล้องกับการศึกษาของหทัยรัตน์ ขมสวัสดิ์ (2558) ที่ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี พบว่า ผู้บริหาร ครู นักวิชาการศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำหลักสูตรบางคนยังไม่เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการจัดทำหลักสูตร แนวทางการพัฒนา คือ ดำเนินการพัฒนาครูผู้สอนทุกคน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้มีความรู้ในการจัดทำหลักสูตร

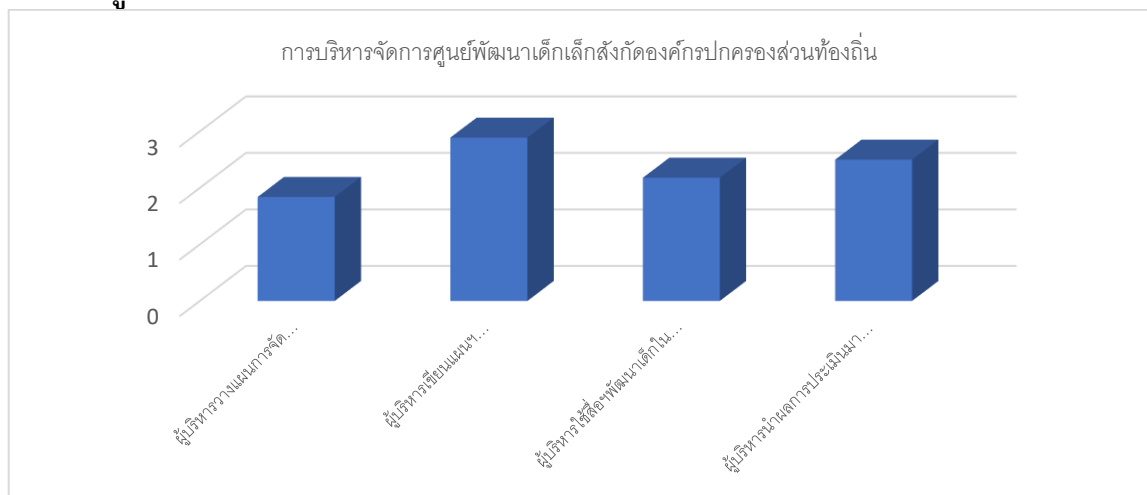
ด้านการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ พบว่า ครูผู้ดูแลเด็กต้องเขียนแผนการจัด ประสบการณ์โดยยึดหลักสูตรสถานศึกษาเป็นหลัก เพื่อให้สามารถวางแผนกิจกรรมที่ตอบสนองต่อ ความต้องการของเด็ก สามารถพัฒนาเด็กได้เต็มศักยภาพ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และช่วงอายุของเด็ก และควรนำแผนการจัดประสบการณ์ที่ได้เขียนไว้มาจัดกิจกรรมการเรียนรู้และ สอดคล้องกับกิจกรรมประจำวันของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กิตติศักดิ์ แสนอุบล (2564) ที่ได้ศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ควรพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และออกแบบแผนจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้มีความหลากหลาย

การวัดผลและประเมินผล พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีผลประเมินเด็กมาพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ ครูผู้ดูแลเด็กควรมีวิธีการหรือเครื่องมือการวัดผลที่หลากหลายและนำมาใช้อย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ โดยการ ออกแบบเครื่องมือให้สามารถวัดผลได้อย่างเที่ยงตรง และวิธีการการวัดผลและประเมินผลควรเป็น ส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติที่จัดให้เด็กในแต่ละวัน เพื่อให้ได้ผลการประเมินที่ถูกต้องตรงตามความเป็น จริง สามารถวัดผลประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย (2553 : 43) ได้กำหนดมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการวัดผลประเมินผล ให้ครอบคลุมถึงการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการ ประเมินผล ส่งเสริมความสามารถให้ประเมินผลอย่างถูกต้อง จัดให้มีการวัดและประเมินผลที่เป็นไป ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ปรับปรุงการสร้างเครื่องมือวัดผลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และคอยดูแลควบคุมการดำเนินการวัดผลและประเมินผลเป็นระยะ ๆ สอดคล้องกับการศึกษาของ ธนกร นิโรธร (2559) ที่ได้ทำการศึกษาการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยสู่ประชาคมอาเซียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า ควรมีการประชุมเชิงปฏิบัติการ กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ ประเมินผลตามมาตรฐานการเรียนรู้ระดับปฐมวัย และนิเทศติดตามการทำงานจากผู้บริหารสถานศึกษา

ด้านสื่อและนวัตกรรมการจัดประสบการณ์ พบว่า ครูผู้ดูแลเด็กควรผลิตสื่อตามแผนการจัดประสบการณ์ที่ได้ออกไว้และใช้สื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อกระตุ้นความสนใจของเด็ก ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น และนำสื่อเทคโนโลยีมาใช้เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงช่วงอายุที่เหมาะสม สำหรับการเลือกสื่อควรพิจารณาถึงความปลอดภัย และวัสดุที่ควรจะมีการรับรองมาตรฐานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของหทัยรัตน์ ขมสวัสดิ์ (2558) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดชลบุรี พบว่า ปัญหา คือ สื่อ อุปกรณ์สำหรับเด็กมีไม่เพียงพอ แนวทางการพัฒนา คือ ควรให้ครูได้เลือกซื้อสื่อการสอนและวัสดุการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแผนการจัดประสบการณ์ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ เลือกใช้สื่อที่ทำให้เด็กเรียนรู้ เข้าใจได้ง่าย สอดคล้องกับแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้กปฐมวัย และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ กิตติศักดิ์ แสนอุบล (2564) ที่ได้ศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ครูและบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดหาหรือสร้างสื่อนวัตกรรมมาใช้เพื่อการจัดประสบการณ์เรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการเด็กเล็ก

ด้านการจัดประสบการณ์/การจัดกิจกรรมประจำวัน การจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการจัดกิจกรรมประจำวันควรมีการเสริมในด้านการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน เพื่อ เป็นพื้นฐานในการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารตามนโยบายการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยจัดตาม ความสนใจของเด็ก โดยคำนึงถึงช่วงอายุ เพื่อให้เด็กสามารถพัฒนาได้เต็มศักยภาพ และเน้นให้เด็กได้ ช่วยเหลือตนเองตามวัย ส่งเสริมทักษะชีวิต การแก้ปัญหา และการคิดวิเคราะห์ ซึ่งสอดคล้องกับ การศึกษาของ จารุณี อยู่สุขสวัสดิ์ (2565) ได้ทำการศึกษการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนแบบบูรณาการให้เด็กได้เรียนรู้หลายทักษะ มีการสอนเสริมภาษาอังกฤษให้นักเรียนและควรจัดประสบการณ์ที่เน้นให้นักเรียนช่วยเหลือตนเอง และฝึกการใช้ความคิดสร้างสรรค์ สอดคล้องกับการศึกษาของ ธนกร นิโรธร (2559) ที่ได้ทำการศึกษการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยสู่ประชาคมอาเซียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ควรมีการประชุม วางแผนการดำเนินงานกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบ จัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน จัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้เพียงพอ

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการฝึกอบรมพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับ การดำเนินการตามแผนพัฒนาหลักสูตรฯ การวางแผนการจัดประสบการณ์แต่ละช่วงวัย การเขียนแผนฯ สอดคล้องธรรมชาติของเด็ก การใช้สื่อฯ พัฒนาเด็กในด้านต่าง ๆ การนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาฯ จะสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ความสามารถและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และ ยกระดับคุณภาพการศึกษาในภาพรวมของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการฝึกอบรมพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับ การดำเนินการตามแผนพัฒนาหลักสูตรฯ การวางแผนการจัดประสบการณ์แต่ละช่วงวัย การเขียนแผนฯ สอดคล้องธรรมชาติของเด็ก การใช้สื่อฯ พัฒนาเด็กในด้านต่าง ๆ การนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาฯ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรวิจัยเรื่อง การดำเนินการตามแผนพัฒนาหลักสูตร ของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่

ควรวิจัยเรื่อง การวางแผนการจัดประสบการณ์แต่ละช่วงวัย ของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่

ควรวิจัยเรื่อง การเขียนแผนสอดคล้องธรรมชาติของเด็ก ของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่

ควรวิจัยเรื่อง การใช้สื่อพัฒนาเด็กในด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่

ควรวิจัยเรื่อง การนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาฯ ของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่

เอกสารอ้างอิง

กมลรัตน์ คนองเดช และคณะ. (2563). ผลการจัดประสบการณ์โดยใช้สื่อและของเล่นที่มีต่อทักษะ EF ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู เขตพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้. [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. (2559). มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.

กิตติศักดิ์ แสนอุบล. (2564). สภาพและแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยพะเยา.

- เกตุทอง เนียมฝอย. (2558). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก [วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- จารุณี อยู่สุขสวัสดิ์. (2565). การศึกษาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ธนกร นิโรธร. (2559). การศึกษาการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยสู่ประชาคมอาเซียนของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 [วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ธนวรรณ ทองอ่อน. (2561). รูปแบบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลตำบล. วิทยานิพนธ์ สาขาการ บริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พรรณนิภา สายหยุด. (2558). การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลเมืองแม่ใจ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่. [วิทยานิพนธ์ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยแม่ใจ.
- พรรณิอร อินทราเวช. (2560). แนวทางการบริหารวิชาการในโรงเรียนอนุบาลตามแนวคิดสะเต็มศึกษา : กรณีศึกษาจังหวัดนนทบุรี [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์]. จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- รัตน์ธัญภัทร พิสุทฺธยากร. (2557). การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านแม่สา อำเภอแม่ริม จังหวัด เชียงใหม่ [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ลภัสดา นราพงษ์. (2560). แนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัด ชัยภูมิ [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- สุชาดา หวังสิทธิเดช. (2562). ผลการพัฒนาครูปฐมวัยด้วยการผลิตสื่อนิทานและเทคนิคการเล่นนิทานเพื่อจัด ประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- หทัยรัตน์ ขมสวัสดิ์. (2558). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรศูนย์พัฒนา เด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอลี้ต๊อบ จังหวัดชลบุรี [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร มหาบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยบูรพา.